

HANDELINGEN

VAN DE

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL

gedurende het Zittingjaar 1845—1844

1STE ZITTING. — 17 OCTOBER 1843.

Verslag van de Commissien tot onderzoek van geloofsbrieven.

1STE ZITTING

ZITTING VAN DINSDAG 17 OCTOBER 1843

(GEOPEND OM 11 UUR.)

Benoeming van twee Commissiën tot onderzoek der geloofsbrieven van de nieuw gekozen leden; verslagen daarover uitgebracht; besluit tot toelating van al de nieuw gekozen leden, met uitzondering van de heeren Tromp en Faber van Riemsdijk. — Uitstel verleend aan den heer Tromp tot het inzenden van stukken. — Besluit om over het toelaten van den heer Faber van Riemsdijk later te beraadslagen. — Ingekomen: bericht van een lid, verhinderd de Vergadering bij te wonen; uitnoodiging om den Doop van een jonggeboren Prins bij te wonen. — Opmaken van de voordracht van drie kandidaten voor het Voorzitterschap; benoeming van de Commissie tot aanbieding van die voordracht aan den Koning.

Tijdelijk Voorzitter, eerst: de heer **E. W. Van Dam van Isselt**, als Voorzitter gedurende de zitting van 1841 op 1842, later: jonkheer **D. T. Gevers van Endegeest** (1).

Tegenwoordig, met den Voorzitter, in den aanvang 26 leden, te weten de heeren:

Mutsaers, Cost Jordens, Backer, van den Bosch, Repelaer, Luyben, Scheers van Harencarspel, Bruce, Hinlopen, van Heeckeren, van Rappard, Boreel van Hogelanden, Snouck Hurgronje, Warin, van Akerlaken, Enschedé, Menso, Uytwerf Sterling, van Rijkevorsel, Hooft, Schooneveld, Nederburgh, van Bleiswijk, Druyvesteyn en De Man, terwijl de presentiëlijst later geteekend werd door de heeren:

Anemaet, De Backer, Gevers van Endegeest, Nedermeijer van Rosenthal, Corneli, Van Nagell, Den Tex, Corver Hooft, Verwey

(1) De heer Gevers van Endegeest, laatst afgetreden Voorzitter, behoorde tot de opnieuw herkozen leden der Kamer.

Mejan, Romme, Brouwer, De Jong, Luzac, van Panhuys, van Goltstein, Duymaer van Twist, Tresling en De Monchy, te zamen 44 leden.

De tijdelijke **Voorzitter** benoemt twee Commissiën tot het onderzoeken van de geloofsbrieven der nieuw gekozen leden. De eerste van deze Commissiën, die bestaat uit de heeren Mutsaers, van Rappard, Boreel van Hogelanden, van Rijkevorsel en Hinlopen, moet de geloofsbrieven onderzoeken van de leden, gekozen uit de provinciën Noord-brabant, Gelderland, Utrecht, Friesland, Overijssel, Groningen en Limburg.

De tweede commissie, bestaande uit de heeren Schooneveld, Nederburgh, Menso, Scheers van Harencarspel en Cost Jordens, moet de geloofsbrieven onderzoeken van de leden, gekozen uit de provinciën Zuid- en Noord-holland en Zeeland.

De Vergadering wordt intusschen geschorst.

Na de heropening van de Vergadering brengt de heer **Mutsaers** verslag uit namens de eerste Commissie. Dit verslag houdt in dat de geloofsbrieven van de heeren van Nagell en Nedermeijer van Rosenthal uit Gelderland, van Goltstein uit Utrecht, Brouwer uit Friesland, Duymaer van Twist uit Overijssel, van Panhuys en Tresling uit Groningen en Corneli uit Limburg, in behoorlijke orde en in overeenstemming met het Reglement van Orde der Kamer bevonden zijn. Uit die stukken blijkt, dat de heeren in de Vergaderingen der Provinciale Staten bij volstreckte meerderheid werden verkozen en dat zij de bij de Grondwet voorgeschreven vereischten bezitten om tot lid der Kamer toegelaten te worden, weshalve de Commissie tot hunne toelating adviseert.

Ten aanzien van de nieuw verkozen leden uit Noord-brabant, de heeren mr. R. P. Romme en jhr. mr. J. O. de Jong van Beek en Donk, valt aan te merken, dat de door hen overgelegde stukken wel in orde bevonden zijn; maar dat in den geloofsbrief geen melding gemaakt wordt van de stemmen, „anderzins”, dat is op andere kandidaten, uitgebragt. Aangezien de Kamer echter reeds tweemaal beslist heeft, dat in zulk een geval, mits de keus bij meerderheid niet twijfelachtig zij, tot de toelating kan worden besloten, adviseert de Commissie daartoe ook thans over te gaan.

Eindelijk geeft de Commissie te kennen, dat de geloofsbrief van het nieuw gekozen lid uit Friesland, den heer T. S. Tromp, wel zijne verkiezing bij volstreckte meerderheid vermeldt, maar dat daarbij niet is gevoegd het extract uit de registers van geboorte en de verklaring van het hoofd van het plaatselijk bestuur, bij 1° en 2° van artikel 5 van het Reglement van Orde gevorderd. De Commissie adviseert alzoo, om den heer Tromp vooralsnog niet toe te laten, maar hem uitstel te verleen ten einde de nog ontbrekende stukken over te leggen.

De heer **Schooneveld** brengt verslag uit namens de tweede Commissie. Hij verklaart dat de geloofsbrieven en verdere stukken, overgelegd door de nieuw verkozen leden, de heeren Gevers van Endegeest, Verwey Mejan, Luzac, de Monchy, Anemaet, uit Zuidholland, Den Tex, Corver Hooft, uit Noordholland, en De Backer, uit Zeeland, overeenstemmen met de voorschriften, uit-

Voordracht voor het Voorzitterschap.

gezonderd alleen, dat uit de geloofsbriefven, afgegeven door de Provinciale Staten van Noordholland en Zeeland, wel blijkt dat op de verkozenen de volstreekte meerderheid van stemmen uitgebragt werd; maar niet op welke andere kandidaten de overige stemmen verdeeld waren. Voorts viel nog aan te merken, dat bij de verkiezing van den heer de Monchy vijf blanco briefjes in de stembus zijn gevonden, terwijl er bij de verkiezing van den heer Anemaet één voor den dag kwam. De beide heeren hadden evenwel, onafhankelijk van die blanco briefjes, de volstreekte meerderheid verkregen: de heer De Monchy had toch 44 en de heer Anemaet 62 stemmen van de 83 tegenwoordige leden der Provinciale Staten van Zuidholland bekomen. De Commissie zag, ook met het oog op de antecedenten door de Kamer gesteld, geen bezwaar om tot de toelating te adviseeren.

Met de verkiezing van den heer mr. J. C. Faber van Riemsdijk in Zuidholland was het eenigszins anders gesteld. Er waren in de Vergadering der Provinciale Staten 83 leden tegenwoordig, en bij eene derde stemming had de heer Faber van Riemsdijk 37 en de hoogleeraar mr. J. R. Thorbecke insgelijks 37 stemmen verkregen, terwijl er 9 blanco briefjes in de bus gevonden werden. Wanneer men deze blanco-briefjes onder het getal der gestemd hebbende leden medetelt, dan heeft geen der beide kandidaten de volstreekte meerderheid bekomen. Nog valt aan te merken, dat in de stembus twee briefjes werden gevonden, waarop enkel de woorden „de professor” geschreven stonden, welke briefjes evenwel volgens het besluit van de meerderheid der Staten-vergadering als stemmen voor den heer Thorbecke gegolden hebben. De Staten-vergadering heeft vervolgens, uithoofde de stemmen staakten, artikel 20 van het Reglement van magt en gezag der Provinciale Staten toegepast en alzoo gerequireerd te weten, wie van de beide kandidaten de oudste in jaren was. Daar het bleek dat de heer Faber van Riemsdijk ouder was dan de heer Thorbecke, is de eerste als wettig verkozen lid der Tweede Kamer geproclameerd. Er doen zich hier echter twee quaestien op: 1°. of de blanco briefjes van het getal stemmende leden kunnen worden afgetrokken, en 2°. of de bepaling, om bij het staken van de stemmen de oudste in jaren als verkozen aan te merken, in dit geval overeen te brengen is met artikel 139 der Grondwet, volgens hetwelk de besluiten der Provinciale Staten bij volstreekte meerderheid van stemmen opge maakt worden.

Ook afgaande op vroegere beslissingen der Kamer, was de Commissie eenstemmig van gevoelen, dat in het vermelde onder 1°. geen reden kon worden gevonden om niet tot de toelating van den heer Faber van Riemsdijk over te gaan. Wat het punt onder 2°. betreft, was de minderheid der Commissie van oordeel, dat eene verkiezing iets anders was dan de besluiten, waarvan in art. 139 der Grondwet melding gemaakt, en dat aan de Provinciale Staten bij art. 150 de bevoegdheid wordt toegekend om bij door den Koning goedtekeuren reglementen de wijze, waarop zij hun gezag en hunne magt uitoefenen, te regelen. De minderheid zag alzoo in de toepassing van het Reglement op dit geval geen reden om den heer Faber van Riemsdijk niet toe te laten. De meerderheid der Commissie was daarentegen van oordeel, dat het voorschrift der Grondwet betreffende het opmaken der besluiten, bij volstreekte meerderheid van stemmen, hier toepasselijk en gebiedend was, dat Reglementen aan dat voorschrift niet konden derogeeren en dat dus de heer Faber van Riemsdijk, als niet bekomen hebbende de meerderheid der stemmen, ook niet kon toegelaten worden.

De tijdelijke **Voorzitter** dankt de Commissie voor het volbrengen harer taak en stelt voor om al de gekozen leden toe te laten, met uitzondering van de heeren Tromp en Faber van Riemsdijk.

De heer **Bruce** doet opmerken, dat ook de geloofsbriefven van de in de provincie Noordbrabant verkozen leden niet volledig zijn.

De heeren **Warin** en **Schooneveld** antwoorden, dat dezelfde onvolledigheid bestaat ten aanzien van de geloofsbriefven der in Noordholland en Zeeland gekozen leden; maar dat, vermits hunne verkiezing door de volstreekte meerderheid der Statenvergaderingen niet twijfelachtig was, tot hunne toelating geadviseerd is, ook op grond van in deze Kamer gegeven antecedenten.

De Vergadering vereenigt zich met het voorstel van den Voorzitter. Al de nieuw gekozen leden, met uitzondering van de heeren Tromp en Faber van Riemsdijk, worden door den Griffier de vergaderzaal binnengeleid.

De heer **Gevers van Endegeest**, laatst afgetreden Voorzitter, vervangt den heer van Dam van Isselt op den Voorzittersstoel.

De heeren **Mutsaers** en **Schooneveld** herhalen de bedenkingen, die tegen de toelating van de heeren Tromp en Faber van Riemsdijk in den boezem der Commissiën gerezen waren.

De Vergadering besluit:

1°. Den heer Tromp een termijn te gunnen tot het inzenden van de ontbrekende stukken;

2°. Op een nader te bepalen dag de vraag omtrent de toelating van den heer Faber van Riemsdijk te behandelen, ingevolge art. 4 van het Reglement van Orde.

De **Voorzitter** deelt mede, dat is ingekomen een bericht van den heer van Rechteren, meldende dat hij door ongesteldheid verhinderd wordt de vergadering bij te wonen.

Dit bericht wordt aangenomen voor kennisgeving.

De Vergadering gaat over tot het opmaken van de voordragt van drie kandidaten voor het Voorzitterschap der Kamer gedurende het zittingjaar 1843 op 1844.

De **Voorzitter** wijst als stemopnemers aan: de heeren Nedermeijer van Rosenthal, Anemaet, den Tex en Brouwer.

Er hebben drie stemmingen plaats, aan elk van welke 43 leden deelnemen. De heer van Akerlaken had reeds in den aanvang de vergadering verlaten.

Bij de stemming over den *eersten kandidaat* bekomt de heer **Luyben** 23 en alzoo de volstreekte meerderheid van stemmen; terwijl op den heer Bruce 15 en op den heer Snouck Hurgronje 3 stemmen worden uitgebragt en de heeren Hinlopen en Gevers van Endegeest ieder één stem verkrijgen.

Bij de stemming over den *tweeden kandidaat* bekomt de heer **Bruce** 28 en alzoo de volstreekte meerderheid van stemmen, terwijl de heeren Snouck Hurgronje 8 en van Dam van Isselt 3 stemmen verkrijgen en op ieder der heeren Gevers van Endegeest, van Goltstein, van den Bosch en Hinlopen één stem uitgebragt wordt.

Bij de stemming over den *derden kandidaat* verkrijgt de heer **Gevers van Endegeest** 37 en alzoo de volstreekte meerderheid van stemmen, terwijl op ieder van de heeren Snouck Hurgronje en van Dam van Isselt 2 stemmen, en van de heeren Hinlopen en Romme één stem uitgebragt zijn.

De **Voorzitter** bedankt de heeren stemopnemers voor het volbrengen hunner taak, en benoemt nevens hen de heeren Romme, de Man, Snouck Hurgronje en van Goltstein, om de voordracht van de drie kandidaten Zijner Majesteit den Koning aan te bieden.

De **Voorzitter** deelt mede, dat nog ingekomen is een schrijven van den Minister van Staat, belast met de generale directie voor de zaken van de Hervormde Kerk enz., houdende uitnoodiging van de leden der Kamer tot het op den volgenden dag in de Kloosterkerk bijwonen van de plechtigheid der bediening van den Heiligen Doop aan den jonggeboren Prins der Nederlanden. (1)

Dit schrijven wordt ter inzage van de leden op de Griffie nedergelegd.

De Vergadering wordt gescheiden.

(1) Dit gold prins Willem Frederik Maurits Alexander Hendrik Karel, geboren 15 September 1843, zoon van den Kroonprins.